

Bijlage 2: Financieringsoverzicht

In deze bijlage licht ik toe voor welke maatregelen ik financiële middelen reserveer, waarom ik dat doe en wat de hoogte van het bedrag is.

Stimuleren mediation (Bijlage 1 – 2.2.1 Mediation)

Ik vind het belangrijk dat geschillen zoveel mogelijk onderling worden opgelost, al dan niet met behulp van een derde, zoals een mediator. Daarom wil ik het gebruik van mediation stimuleren. Dit doe ik onder andere door het beschikbaar stellen en structureel maken van een startbijdrage bij verwijzing vanuit de rechtspraak naar mediation. Hiervoor is een bedrag van € 850.000 per jaar gereserveerd. Door de inzet van mediation in een lopende procedure bij de rechter wordt, in de gevallen waarin de mediation is geslaagd, voorkomen dat de zaak ook aan de rechter moet worden voorgelegd. Dit kan ertoe leiden dat de doorlooptijden van de Rechtspraak worden verkort. In zaken waarin de mediation niet tot een oplossing leidt, kan de mediation duidelijk maken wat partijen verdeeld houdt en waar het hen om gaat. Als partijen daarvoor openstaan, kan de rechter zich tijdens de zitting daarop focussen en kan de tijd ter zitting efficiënter worden ingezet.

Daarnaast streef ik ernaar, conform de motie Elian/Knops,¹ te komen tot één register voor mediators. Op deze manier wordt het voor rechtzoekenden makkelijker een kwalitatief goede mediator te vinden, waardoor zaken mogelijk minder escaleren. Als er meer zaken via mediation worden afgedaan, leidt dit er mogelijk toe dat er minder zaken aan de rechter worden voorgelegd wat tot een besparing bij de Rechtspraak kan leiden. Hierbij geldt overigens dat de weg naar de rechter altijd open staat. Voor de ontwikkeling van het register heb ik (verspreid over 2 jaar) eenmalig € 1,5 mln. gereserveerd.²

Stimuleren van herstelrecht (Bijlage 1 - 2.5 Herstel voor slachtoffers van strafbaar feit)

Herstelrecht draagt bij aan het oplossen van conflicten. Bij herstelrecht kunnen slachtoffers en verdachten of veroordeelden de gevolgen van een (mogelijk) strafbaar feit bespreken en waar nodig herstellen. Daarom stuur ik, overeenkomstig het coalitieakkoord, aan op het meer inzetten van herstelrecht. De inzet op herstelrecht zorgt voor maatschappelijke winst. Zo kan de vroegtijdige inzet van herstelrecht bijdragen aan het verkorten van de doorlooptijden en het terugdringen van de werkvoorraad in de strafrechtketen. Ook kan de betere verwerking van de gebeurtenis bij het slachtoffer leiden tot een vermindering van psychische en/of medische kosten. Tot slot daalt de kans op recidive bij de verdachte of veroordeelde significant.

In mijn brief van 1 november 2022 heb ik aangegeven welke financiële middelen nodig zijn voor de bevordering van de inzet van herstelrecht.³ Op een aantal punten wil ik in deze financiering voorzien. Het gaat hierbij om een vergoeding van € 200.000 voor Perspectief Herstelbemiddeling. Perspectief Herstelbemiddeling heeft dit bedrag nodig voor twee extra fulltime bemiddelaars die naar verwachting 250 – 300 extra aanmeldingen in behandeling kunnen nemen. Daarnaast gaat het om € 300.000 voor mediation in strafzaken. Ook dit is voor de stijging van het aantal zaken. De intensivering van de inzet van zowel herstelbemiddeling als mediation in strafzaken levert weinig op als deze zaken uiteindelijk – door het ontbreken van capaciteit en/of middelen - niet kunnen worden opgepakt. Vandaar dat ik het belangrijk vind hier budget voor beschikbaar te stellen.

Ten slotte wil ik € 700.000 besteden aan het verhogen van de vergoedingen voor mediators die mediations in strafzaken verrichten. Zoals ook aangegeven in eerder genoemde brief zijn de

¹ Kamerstukken II 2021/22, 29 279, nr. 724.

² Het genoemde bedrag is een schatting op basis van het eerdere conceptwetsvoorstel inzake mediation waarvan begin 2021 is besloten dit niet in consultatie te brengen.

³ Kamerstukken II 2022/23, 29 279, nr. 741. De genoemde bedragen wijken iets af van de bedragen uit de brief van 1 november 2022 omdat de verwachting van het aantal zaken is aangepast.

vergoedingen voor deze mediators sinds 2010 niet geïndexeerd. De vergoeding bedraagt momenteel € 800 per verrichte mediation. Bij mediation in strafzaken is het gebruikelijk dat zaken door twee mediators worden gedaan. Dit betekent dat de vergoeding € 400 per mediator bedraagt. Ik vind het belangrijk dat de mediators een vergoeding krijgen die in verhouding staat tot de geleverde inspanningen, zodat zij in staat worden gesteld kwaliteit te leveren. Dit is ook in het belang van hulp- en/of rechtzoekenden.

Geschillencommissie (Bijlage 1 - 3.2 Positie buitengerechtelijke geschilleninstanties)

Het voorleggen van een geschil aan een buitengerechtelijke geschilleninstantie is een laagdrempelige manier om geschillen tussen consumenten en bedrijven op te lossen. Ik verstrek de Stichting Geschillencommissies voor Consumentenzaken (SGC) jaarlijks een subsidie voor de koepelkosten. In 2023 heeft de SGC hiervoor € 720.000 ontvangen. Daarnaast heeft de SGC voor 2023 een incidentele subsidie van € 500.000 ontvangen. Deze subsidie is bedoeld voor:

- het vergroten van de publicatiegraad van uitspraken;
- communicatie met kwetsbare groepen;
- pilot met inzet van een case coach; en
- tijdelijke uitbreiding algemene ondersteuning.

Omdat de inzet op bovenstaande punten aansluit bij de versterking van de toegang tot het recht voor rechtzoekenden, wil ik deze incidentele subsidie van € 500.000 ook in 2024 verlenen. Ten aanzien van twee punten wil ik de incidentele subsidie vanaf 2025 structureel maken. Het gaat hierbij om het begrijpelijk toelichten en publiceren van uitspraken (€ 180.000) en communicatie met kwetsbare groepen (€ 75.000). In de informele consultatie is het belang van de geschilleninstanties door meerdere partijen benadrukt. Hierbij is de wens geuit voor een hogere financiële bijdrage vanuit de overheid voor de SGC. Ook de Sociaal Economische Raad (SER) roept hiertoe op in haar advies Balans en houdbaarheid alternatieve geschillenbeslechting voor consumentenzaken.⁴

Als er meer zaken worden voorgelegd aan buitengerechtelijke geschilleninstanties, leidt dit er mogelijk toe dat er minder zaken aan de rechter worden voorgelegd, hetgeen tot een lagere belasting van de Rechtspraak kan leiden.

Integrale aanpak versterking toegang tot het recht

Ten slotte zijn er financiële middelen nodig voor het uitvoeren van de aanpak versterking toegang tot het recht. Het gaat hierbij onder andere om het nemen van (nieuwe) maatregelen. Maatregelen die ik nu nog niet kan voorzien of maatregelen waarvan ik nog geen zicht heb op de kosten. Zo kondig ik in bijlage 1 een aantal verkenningen aan, bijvoorbeeld naar Online Dispute Resolution en innovatieve juridische dienstverlening. Mogelijk dat hier maatregelen uit voortvloeien waar financiering voor nodig is. Ook verwacht ik financiering nodig te hebben voor het opzetten van een systeem van monitoring en het doen van onderzoek. Daarnaast is mogelijk extra capaciteit nodig voor het nemen van maatregelen, het duiden van drempels ten aanzien van de toegang tot het recht en het vertalen hiervan naar concrete maatregelen, het voeren van overleg met verschillende partijen, het begeleiden van onderzoek en het komen tot een systeem van monitoring. Daarom reserveer ik vanaf 2026 structureel een bedrag van € 700.000 voor de uitvoering van de Aanpak versterking toegang tot het recht.⁵

⁴ Zie website SER, <https://www.ser.nl/nl/Publicaties/buitengerechtelijke-geschillenbeslechting>

⁵ Gezien de beperkte beschikbare middelen wordt aan deze post in 2024 € 550.000 en in 2025 geen bedrag toegekend.